

La frase del dia

“Un trio amb Maragall, Forn i Artadi seria l'aposta guanyadora a Barcelona”

Jordi Sánchez, DIPUTAT DE JXCAT AL PARLAMENT

Tribuna

Josep-Lluís Carod-Rovira. Filòleg i escriptor

Domènec Guansé

enguany fa 125 anys del naixement a Tarragona de Domènec Guansé i Salesas, periodista, narrador, crític literari i traductor. Va venir al món el 17 de març de 1894 al cèntric carrer de Méndez Núñez. Els pares van traslladar-se aviat al carrer d'Apodaca, més a prop del port, just al davant de l'edifici on, durant dècades, tingué la seu Òmnium Cultural, entitat que als anys setanta establí un premi literari per a joves del Tarragonès amb el seu nom. El jove Domènec, el més gran de vuit germans, va créixer a ca l'àvia, la qual vivia també amb dues tietes i, si bé l'ambient se li feu resclosit, li permeté de conèixer el món femení i la seva psicologia, aspecte que, amb uns certs tons d'erotisme, serà present en la seva obra literària.

DE FORMACIÓ AUTODIDACTA, de ben jove col·laborà regularment al *Diari de Tarragona*, fins que s'establí a Barcelona, després de tres dècades a la ciutat natal. Prengué aquesta decisió esperonat pel també tarragoní Antoni Rovira i Virgili, gràcies al qual aconseguí de professionalitzar-se amb les seves crítiques literàries i teatrals a *Revista de Catalunya*, *D'Ací i d'Allà*, *Mirador*, *La Publicitat* i *La Nau*. Als 28 anys publicà el primer llibre, *La raça*, una narració breu a la qual seguí la novel·la *La millor de totes* (1925). A partir d'aquí se succeïren les obres de narrativa de ficció com ara *La clínica de Psiquis*, *La venus de la careta*, *Carnaval a Venècia*, *Com vaig assassinar Georgina*, *Les cadenes d'Eva*, *Una nit*, *La pluja d'or* i *Laberint*. Durant uns anys, entre el 1928 i el 1937, conreà també el teatre amb títols com ara *Ball de màscares*, *Un amor discret*, *Aventura*, *El fill de la Ninon*, *Volia ser feliç!* i *Una noia és per a un rei*.

ESCRITOR COMPLET, pianista d'unes lletres de les quals tocà totes les tecles, és

autor d'assajos com *Per Catalunya! Contra una antologia escolar* (1934), seguit de *Cataluña y el imperialismo castellano*, *La constant inconstància catalana* i *Cataluña en el ruedo hispánico: posibles puntos de acuerdo*. Difongué la vida i l'obra de Pompeu Fabra, Joan Maragall, Margarida Xirgu, J.A. Clavé, Claudi Tarragó i Josep Queralt de les edicions Proa i escriví *Ruta d'Amèrica* (1944). Abans d'emprendre el camí que l'allunyava de la pàtria per un quart de segle, formà part del grup d'escriptors refugiats al castell de Roissy-en-Brie com ara M. Rodoreda, P. Calders, A. Obiols, J. Oliver, A. Bartra i Tísner.

S'ESTABLÍ A SANTIAGO DE XILE, on residí fins al 1963. Participà en les activitats de l'Agrupació Patriòtica Catalana i del Centre Català de la capital xilena, la biblioteca de la qual duu el seu nom, i hi dirigí *Germanor*, un dels periòdics en català de més durada de la història, on publicà l'article *Bella Terra. Tarragona, ciutat de llum*. La seva obra més coneguda és *Retrats literaris* (1947) editada a Mèxic i després, en diverses ocasions, a Catalunya, amb el nom d'*Abans d'ara*. Es tracta de semblances

“Periodista, narrador, crític literari i traductor, ha estat un dels periodistes culturals més importants del segle XX

de 28 escriptors catalans en forma de retrat literari, modalitat en la qual excel·leix i que reivindicava com a gènere. Prologuista i redactor d'obres d'ençà des de l'anonimat, ja al país reprendrà la seva faceta periodística a *Serra d'Or*, *Orifloma*, *Tele-Estel* i *Tele/exprés*, així com a *Xaloc* de Mèxic. Traduí Honoré de Balzac, David Ben Gurion, Daniel Cohn-Bendit, Evelyne Coquet, Pierre Grimal, A.E. Hotchner, Pierre Louys, Guy de Maupassant, François Mauriac, Wolfgang Menge, A.F. Prévost, Nelly Sachs i Voltaire.

GUANSÉ, de faccions fàcilment identificables pel seu nas aguilenc, ha estat un dels periodistes culturals més importants del segle XX i un dels prosistes de més qualitat i solidesa de l'avantguarda, malgrat que no s'hagi fet justícia al seu mèrit. La seva correspondència amb el president Tarradellas i amb Agustí Bartra ha estat recopilada i publicada, igual que els seus articles a *La Publicitat* (1937-1939), amb el títol *La revolució cívica*. Republicà, catalanista i autodeterminista, per a Pla era un home “donat al raonament, bon escriptor, lleugerament fanàtic”; per a V. Riera Llorca, un “obstinat”, i Carles Riba en deia: “Hi ha, en tots els vostres retrats, un respecte que n'assegura el valor documental. En el meu, fins a comoure'm, sincerament.” Veu i memòria imprescindibles per conèixer l'exili, *Catalunya a l'exili* (2014) aplega els seus textos a la premsa de la diàspora i la seva vida i obra han estat ben estudiats per M. Corretger. Amb motiu del seu centenari, l'Ajuntament de Tarragona i altres institucions n'editaren obres commemoratives. Quan el 1979, el batlle Recasens encarregà a Òmnium un nou nomenclàtor de carrers, no vaig dubtar a proposar el de Domènec Guansé a l'únic de la ciutat que té un sol edifici: la seu del *Diari de Tarragona*, on feu els seus primers passos literaris.

De set en set

Matthew Tree

'Anglalunya'

Aquesta setmana, mentre la policia espanyola ha anat detenint alcaldes i periodistes i activistes pel seu compte –al més pur estil iranià–, la resta d'Europa ha parlat de la derrota de l'acord sobre el *Brexit* de Theresa May. És una mostra més d'un fet que se sol obviar: Catalunya, en comparació amb el *Brexit*, és un tema menys important vist de Brussel·les estant; i és per això que malgrat els abusos de drets humans perpetrats per les autoritats espanyoles des del 20 de setembre del 2017 fins al dia d'avui, només uns quants polítics europeus se n'han queixat, mentre que la reacció institucional de

Catalunya, en comparació amb el 'Brexit', és un tema menys important per a Brussel·les

la UE s'ha limitat a qualificar les pallses, detencions i empresonaments d'afer intern espanyol, per bé que fins i tot el no sempre sobri Sr. Juncker sap que no ho és pas. Pel que fa al *Brexit*, el prestigiós periodista anglès Paul Mason (que va observar i lloar el referèndum de l'1-0, per cert) ha afirmat que, després de la derrota de May, tard o d'hora hi haurà una moció de censura que prosperarà, seguida d'unes eleccions generals el resultat de les quals serà un nou parlament incapaç d'aconseguir un acord majoritari sobre el *Brexit*, fet que donaria peu a un segon referèndum. Llavors, sempre segons Mason, una campanya proeuropea intel·ligent faria que guanyés el vot proeuropeu. Per fi, doncs, Brussel·les tindria les mans lliures per concentrar-se com cal en el cas dels catalans. No es pot predir què farà, però no serà, de cap de les maneres, l'orni fatigós a què ens té tan habituats.

Sísif

Jordi Soler

